

höz. Erre pedig a levegőben való továbbítás volt a legalkalmasabb.

A teljes szívvel és erőbedobással dolgozó csapat a leghetlenebb helyekről is képes volt kihozni a faanyagot. Az alsó állomásra érkező fát sínen mozgó pályakocsival rendezték.

A leghosszabb ideig a szlovák VLU-pályák működtek: 1963-tól egészen a 70-es évek végéig. Legelsőik voltak ebben a Mátrai Erdőgazdaságnál dolgozó kollégák: *Fejes Dénes* és *Zsilvölgyi László*. Mátraházán 1963-ban a cseh szakemberek bemutatót tartottak, ezt követően még további 6 db-ot vettek az országban. Ezek sorrendben: Magas-Bakony, *Králik Miklós* (1963–64); Nyugat-Bükk, *Szabó Győző* (Bánvölgy, 1964–68); Zemplén, *Kerégyártó Béla* (1963 után); Szombathely, *Hőbör Árpád* (1964–66); Balatonfelvidék, *Fábián Gábor* (1968–69); Pilis, *Madas László* (1970-es évek).

A mátrai VLU-t a hetvenes években *Somogyi Sándor*, *Dvorszky József* és *Gyenes István* működtette.

A KÜPFER és a VLU megjelenésekor a szakembereknek úgy tűnt, hogy ezek a hegyvidék meghatározó közelítő eszközei lesznek. Ez az elképzelés azonban csak jelentéktelen mértékben valósult meg. 1976-ban megjelentek a csuklós traktorok kiváló terepjáró képességgel, és a kevesebb gonddal-bajjal járó vonszolásos közelítés terjedt el. Az újulat és talajkár akkor még nem volt a figyelem középpontjában.

Az egri erdőgazdaságnál a korábbiakból még két módszer érdemel említést. Az egyik egy eregető, amely Cserépfalu határában a Hór-völgyben dolgozott *Tóth Sándor* erdészvezető irányításával. Ez egy – a románktól átvett – fékes kocsiszerkezettel működő csörlő nélküli eszköz volt.

A másik egy TDT–55 traktorral működtetett szovjet gyártmányú SZTU típusú pálya, amely tartó-vonóköteles rendszerű volt, a traktor előre-hátra mozgásával engedték le a tartókötelet fel-leterhelés céljából. Ez a pálya 1973-tól három éven keresztül működött *Túrós László*, az akkori Erdőkövesdi Erdészeti vezetőjének teljes lelkesedésével és személyes irányításával. Az 1974-es vándorgyűlésen bemutatták.

Az acélköteles rendszerek elméletének és gyakorlatának kifejlesztéséhez nagyban hozzájárult *Rácz József* is, soproni egyetemünk docense, aki disszertációjának témájául a csörlők tanulmányozását választotta. E témakör egyik legjobb ismerője és szakértője.

(Folytatjuk)

Kép és szöveg: **Wagner Tibor**

Számvetés Kuala Lumpurban

Az erdészet és a faipar globális kérdései a napirenden

A 108 éves IUFRO, azaz az Erdészeti Kutató Intézmények Nemzetközi Szövetsége ez év augusztusában Malajziában, Kuala Lumpurban tartotta 21. világtalálkozását.

Önmagában az a tény, hogy első alkalommal tartottak világtalálkozást fejlődő országban, jelzi azt a hangsúlyeltolódást, amely az egykor német nyelvterületen alapított, majd sokáig európai dominanciájú szervezetben bekövetkezett. Mára csak a két nagy észak-amerikai ország (USA, Kanada) kutatóinak száma ugyanannyi, mint egész Európáé. Az északi-mérsékelt öv országai mellett egyre jelentősebb a trópusi-szubtrópusi térség gazdasági és tudományos súlya, elsősorban Délkelet-Ázsiáé és Óceániáé. Malajzia esetében akár a „fejlődő” jelző is megkérdőjelezhető, látván a hihetetlen lendületű, már-már futurisztikus fejlődést, amely megteremtette az alapot ahhoz is, hogy az erdőgazdálkodás – legalábbis az ország Malaj-félszigeti részén – nemrég még rablógazdálkodás jellegű tevékenysége egyre inkább fenntarthatóvá, tartamosá váljon. (Nem árt tudni, hogy ezzel együtt a kíméletesen kitermelhető növedék is rendkívül alacsonyra süllyedt: átlagosan 1 m³/ha/év alatt van a terméshozam a fenntartott erdőkben.)

A Nemzetközi Tanács ülésén került elfogadásra az a dokumentum, amely az erdészeti tudomány legfontosabb kérdéseit fogalmazza meg. Az alábbiakban rövidített formában közöljük ezt az állásfoglalást. Ami feltűnő ebben a dokumentumban az az, hogy a tudomány területén (is) a legsürgetőbb feladatot a tudós társaság abban látja, hogy a kommunikációt a társadalommal és a politikai vezetéssel erősíteni kell, ezzel összefüggésben „emberközelibbé” kell tenni a hétköznapi ember számára egyre nehezebben követhető kutatási eredményeket. A széles körben tapasztalható általános tudományellenesség egyik oka éppen a szaktudományok elkülönülésében keresendő. Ugyanígy a közvéleményben érzékelhető „erdészellenesség” egyik oka a társadalmi kommunikáció nem megfelelő volta.

E tekintetben nem véletlen, hogy a Tanács úgy határozott, hogy a IUFRO nevében szereplő „erdészeti kutatás” (forestry research) szavakat „erdőkutatás”-ra (forest research) változtatja egyrészt a nyitottság érzékeltetésére a társadalom-területek felé, másrészt azért, mert az erdészeti, erdőgazdálkodás megnevezéshez negatív imázs tápad sok országban.

Mi minden van egy névben...

Néhány adat az IUFRO-ról

IUFRO tagintézmények és kutatók

Régió	Intézmények száma	Kutatók létszáma
Észak-Európa	51	994
Közép-Európa	69	1 447
Kelet-Európa	38	906
Mediterráneum	61	867
Észak-Amerika	70	3 786
Közép- és Dél-Amerika	44	727
Afrika	36	577
Ázsia	98	2 416
Óceáni	45	1 138
Világ összes	512	1 2858
Magyarország*	2	45

* Összehasonlításképpen: Magyarország részesedése a világ 3,4 milliárd hektárnyi erdőterületéből mindössze 0,05%!

Elmőkök

(1996–2000) Prof. *Jeffery Burley*
(Egyesült Királyság)

(2001–2005) Prof. *Risto Seppälä*
(Finnország)

Szervezeti felépítés:

8 diszciplináris divízió (erdőművelés, fiziológia és genetika, fahasználat és gépesítés, erdőrendezés és menedzsment, faipar, erdészeti politika és gazdaságtan, erdővédelem, erdészeti ökológia), ezeken belül 65 tématerület és 203 munkacsoport, valamint 8 ad hoc programbizottság (pl. éghajlatváltozás, tartamos gazdálkodás, génmegőrzés, erdő és víz témakörben)

Az erdészeti tudomány globális kérdései a XXI. század küszöbén

Világosan rá kell mutatni, hogy az erdő az emberi társadalom számára továbbra is létfontosságú

Az erdőgazdálkodás és faipar és általában az erdők szerepe az emberi környezet védelme, továbbá gazdasági, szociális és kulturális szempontból változatlanul igen nagy. A szegénység és a környezeti károk enyhítésére az erdőgazdálkodás erősítése nélkülözhetetlen.

A kutatás és fejlesztés elsősorban a tartamosság, illetőleg a fenntartható fejlődés megvalósítása, valamint a gazdasági és közjóléti szerepkörök összeegyeztetése érdekében fontos.

A stratégiai döntések megbízható információkat igényelnek

Az erdészet ügye nemzetközi és helyi, kormányzati és nem kormányzati szinteken egyaránt kiemelt figyelmet kap. A stratégiai-politikai döntéshozóknak világos és megbízható információkat kell szolgáltatni. Ezért nagyon fontos az erdészeti politikát megalapozó kutatások erősítése, különösen azokon a területeken, amelyeknek kiemelt környezeti és szociális kihatásai vannak. A tudományos és a szakmai-politikai körök együttműködését, kapcsolattartását minden lehetséges módon támogatni kell.

Az erdészet helyzetének megerősítéséhez jó lehetőséget kínálnak a kormányközi kezdeményezések

A IUFRO egyedülálló lehetőségekkel rendelkezik a tudományos közösség mozgósítására, ezért az eddigieknél nagyobb szerepet kell vállaljon a nemzetközi tárgyalásokban és politikai folyamatokban, ahol az erdő globális és regionális szerepével foglalkoznak. E tekintetben kiemelkedők a genetikai erőforrások

Magyarország részvétele a IUFRO életében

A részvétel jóval meghaladja gazdasági súlyunkat: a 736 különböző szintű tisztségviselő között jelenleg 7 magyar van (*Csóka Gy., Gál J., Mátyás Cs., Peszlen I., Somogyi Z., Takáts P.* és *Winkler A.*, 1995-ben csak 4 fő volt). A mintegy 30 fős végrehajtó bizottságban is folyamatos a jelenlétünk: 2000-ig *Winkler András*, jelenleg *Mátyás Csaba* személyében. Az elmúlt 5 évben világszerte tartott 334 IUFRO rendezvényből hármat rendeztek meg Magyarországon.

védelme, a biotechnológia, a tartamos gazdálkodás, az éghajlatváltozás, szénmegkötés, talaj- és vízvédelem, erdőpusztítás és sivatagosodás kérdéskörei.

Világos választ kell adni a közvéleményt foglalkoztató kérdésekre

Az erdőgazdálkodás lehetséges környezeti hatásait széles társadalmi érdeklődés övezi. Ezért a hagyományos tudományterületek művelése mellett törekedni kell problémaorientált, multidiszciplináris kutatások kezdeményezésére, a társtudományterületekkel való kapcsolatok erősítésére.

Hozzáférhetőbb kutatási eredményekre van szükség

Az erdészeti és faipari kutatás földrajzilag és szervezetenként széttagolt, eredményei különböző formában, sokféle forrásban jelennek meg. Az áttekinthetőség és jobb hozzáférhetőség érdekében módot kell találni arra, hogy a felhasználók minél szélesebb köréhez eljussanak a szükséges információk. Ennek elősegítésére törekedni kell jól érthető szintézisek készítésével a tudományos eredmények jelenlegi állásáról, a legfontosabb új eredményekről. Ehhez sok segítséget nyújthat a IUFRO világháló.

A fejlődő országok további leszakadását meg kell előzni

A fejlődő és átalakuló gazdaságú országok kutatással, fejlesztéssel foglalkozó szakembereinek száma messze elmarad a szükségéstől. A társtudományokkal való együttműködés segítségével különösen a terepi kísérletezés, valamint a társadalomtudományi kutatások területén van szükség fejlesztésre. A kutatásban alkalmazottak körében támogatni kell a nők és hátrányos helyzetűek érvényesülését.

Dr. Mátyás Csaba

Emlékezés

A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya és a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara A TUDOMÁNY HÓNAPJA keretében a 110 éve született *Fehér Dániel* akadémikus tiszteletére emlékülést rendezett.

Elhangzott előadások:

Dr. Solymos Rezső akadémikus, osztályelnök-helyettes: Emlékezés Fehér Dánielre

Dr. Kecskés Mibály, a Magyar Professzorok Világtanácsának elnöke: Fehér Dániel és a soproni talajbiológiai iskola

Dr. Bartha Dénes intézetigazgató: Fehér Dániel szellemi öröksége

Tudományos ülésszak Fehér Dániel tiszteletére

Traser György (NYME EMK): Collembola diverzitás és abundancia erdőállományok talajában

Szemerey Tamásné Szontagh Rita (NYME EMK): Savanyú erdőtalajok megszerzésének hatása a talajlakó páncélosatkákra (Oribatidae)

Anton Attila–Szili Kovács Tibor (MTA TAKI): Mikrobiális biomasza jelentősége a talajok C-forgalmi dinamikájában

Kiállítás

Az Erdészeti Múzeum tisztelettel és szeretettel hívja és várja Önt, kedves családját, barátait, munkatársait és ismerőseit *Szekeres Erzsébet* textilművész időszakos kiállítására.

A kiállítás helye: Erdészeti Múzeum, Sopron, Templom u. 4.

Megtekinthető: 2000. december 3-ig, szerda kivételével, naponta 10–13 óráig.

Budapesten születtem, de Gödöllőt tartom szülővárosomnak. Természeti szépsége, gazdagsága, állandó ihlető forrása munkáimnak. Gyermekkoromtól a mindennapi találkozások a Rákospatak giz-gazos partján a növények meszeszerű folyondárjával, a fák és bokrok formáival egy más világba visznek, ahol nyugalom és békeség honol.

Iskolai végzettségem mezőgazdasági mérnök.

A fonal és a varrás szeretetét édesanyámtól kaptam örökségül. E munkát szeretni, tisztelni és becsülni kell, sok türelmet igényel, míg a megálmodott kép megvalósul.

Szekeres Erzsébet